

theo luykx en de communicatiewetenschappen

Op 6 november j.l. overleed te Gent, na een langdurige ziekte, de Gentse hoogleraar in de geschiedenis en de communicatiewetenschappen Theo Luykx. Kort voor zijn dood werd hij aangewezen tot corresponderend lid van de Vlaamse Academie.

Terecht heeft men, zowel in de wetenschappelijke kringen als in de periodieke publikaties, gewezen op de betekenis van het omvangrijk historisch werk van Theo Luykx, de geschiedenis zijnde het domein waarop hij het eerst bedrijvig is geweest. Als assistent van professor F.L. Ganshof had hij zijn weg gezocht in de voorgeschiedenis van ons tijdperk om achteraf onze eigen nog niet voldoende gekende middeleeuwse toestanden uit te diepen.

Tenslotte is hij terecht gekomen in de moderne politieke geschiedenis.

Zijn «Politieke Geschiedenis van België» waarvan de eerste uitgave van 1964 dateert en sindsdien werd bijgewerkt, vulde een leemte aan, vooral in het Nederlandse taalgebied.

«Wetenschappelijke Tijdingen» beoordeelde het werk als volgt: «Dit rijk geïllustreerde en overvloedig gedocumenteerde handboek wordt vooral om zijn objectiviteit geprezen. Het is een welvoorzien feitencompendium dat door zijn overzichtelijke indeling een bruikbaar naslagwerk kan zijn, zowel voor de historisch als voor de politiek geïnteresseerde lezer».

Maar ons opzet is niet hier in te gaan op het historisch oeuvre van onze betreunde Gentse Collega, met wie wij een jarenlange trouwe vriendschap hebben onderhouden, sinds wij, in de moeilijke onmiddellijke naoorlogse periode, samen bedrijvig waren

in «De Nieuwe Standaard», kort daarop «De Nieuwe Gids» geworden.

Wij willen even herinneren aan de rol die Professor Luykx heeft vervuld bij het wekken van belangstelling voor de persmedia in al hun vormen en voor het laten opnemen van deze, voor velen nieuwe en niet altijd onverdachte, materie, in de universitaire kringen in Vlaanderen.

In 1946 werden voor het eerst in Vlaanderen in de toenmalige school voor politieke en sociale wetenschappen te Leuven, leergangen in de perswetenschappen ingericht. Dat was de eerste doorbraak van deze wetenschappen op het universitair niveau, waarbij vooral professor Nabor De Volder een actieve rol speelde.

Spoedig beseftte men ook in universitaire kringen buiten Leuven, mede onder invloed van de ontwikkeling van het researchwerk aan Universiteiten uit de Verenigde Staten en uit de naburige landen, dat de tijden rijp waren om in de programma's een plaats in te ruimen voor de communicatiewetenschappen. Deze laatste beperkten zich trouwens tot wat men toen noemde de perswetenschappen en betroffen uitsluitend de geschreven pers.

Het is in deze sfeer dat, bij K.B. van 28 februari 1951, aan de faculteit der rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit te Gent een vrije cursus van 25 lesuren, onder de benaming «perswetenschap» werd opgericht. Voor deze cursus werd een beroep gedaan op Theo Luykx, op grond van zijn historische vorming en zijn praktijk in het journalistiek vak.

Deze op het universitair vlak nieuwe opgave fascineerde van meetaf de nog tamelijk jonge professor — dat merkten wij op tijdens de

vele gesprekken die we toen met hem hadden — zodat zijn discipline met de jaren een ruimere plaats innam en ook talrijker studenten aanlokte.

Het was voor Theo Luykx een eerste bekroning toen in 1961 (K.B. d.d. 21 september) in het raam van de politieke en sociale wetenschappen te Gent een licentie in de pers- en communicatiewetenschappen werd opgericht. Theo Luykx werd algemeen directeur van deze afdeling en elf professoren, onder wie de h.h. J. Briers, P. Kluiskens en Fr. Van Isacker, doceerden er de verplichte en vrije cursussen.

Werden de kandidaten in de staats- en sociale wetenschappen tot de eerste licentie toegelaten, ook de houders van een universitaire eindexamen konden door een «enige proef» in de tijdspanne van één jaar het licentiaat in de pers- en communicatiewetenschappen behalen.

Maar het is er ons hier niet om te doen de historiek te maken van wat de afdeling der Communicatiewetenschappen te Gent onder de stuw van een actieve en doordrijvende Luykx heeft gepresteerd. De eigen publikaties van de Gentse Universiteit en de vele vorsers en publicisten die door professor Luykx werden opgeleid en o.m. op een merkwaardige wijze hebben medegewerkt om belangrijke periodes in ons persverleden uit te diepen, staan daarvoor in. Herinneren wij er nog aan dat de contacten tussen de twee communicatieafdelingen, Leuven en Gent, veelvuldig zijn geweest vooral bij de organisatie en de uitwerking van de talrijke congressen in de Communicatiewetenschappen.

Op het eerste zelfstandig congres voor Communicatiewetenschappen, dat te Leuven op 11 mei 1968 plaatshad, zei Professor Luykx omtrent de onlangs overleden Nabor De Volder: «Aan Professor De Volder is niet alleen het Leuvense Centrum voor Communicatiewetenschappen veel dankbaarheid verschuldigd, maar ook ons Gents Seminarie voor Pers- en Communicatiewetenschap, dat in de realisaties van de Leuvense Collega een lichtend en inspirerend voorbeeld zag. Met gevoelens van oprechte erkentelijkheid zullen wij zijn aandenken bewaren».

Met dezelfde gevoelens zullen de beoefenaars van de Communicatiewetenschappen en al diegenen die dank zij hen voorlichting krijgen in hun eigen bedrijvigheid, de herinnering aan Theo Luykx bewaren.

Ant. BREYNE